

L'obra de Miquel Batllori és d'una importància cabdal per a la història cultural i política dels països de parla catalana, una història que ell va situar en el context europeu des dels inicis de la seva tasca d'historiador. Miquel Batllori és un investigador sortosament en actiu però la seva llarga trajectòria i la varietat admirable de la seva obra mereixen una revisió, que és l'objecte d'aquestes jornades, organitzades per la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, de manera semblant a com es va fer fa poc també a l'Institut amb el llibre de Pierre Vilar *Catalunya dins l'Espanya moderna*, als trenta anys de la seva publicació.

Al pare Batllori no li agraden els homenatges quan ell és l'homenatjat i només se'n va aconseguir la col·laboració quan va assabentar-se que la intenció d'aquestes jornades no era fer un acte protocol·lari on figuraria com a assistent passiu sinó que el propòsit era la revisió de la seva obra, mesurant-ne la influència i debatent-ne el contingut en un col·loqui obert.

Els nombrosos assistents a les jornades van poder comprovar que l'agudesia, la penetració i la ironia de Miquel Batllori segueixen sent les de sempre. A l'interès intrínsec de les respostes a les qüestions que se li plantejaren, s'afegí la lliçó de tota una vida de dedicació a la recerca històrica en què l'esperit crític no s'ha deixat reduir mai per l'acció del conformisme i de l'autocomplaença.

Miquel Batllori és un historiador humanista, que ha estudiat una diversitat d'èpoques i de temes amb un rigor, una profunditat i un domini que sorprenen en un temps com el nostre on predominen els especialistes monogràfics. Els diversos historiadors que participaren en les taules rodones els dies 3 i 4 de març de 1997 dedicaren dues tardes senceres a examinar la influència i l'actualitat del tractament donat per Miquel Batllori als grans temes que ha estudiat: des de Ramon Llull i Arnau de Vilanova fins al cardenal Vidal i Barraquer i les relacions Església-Estat durant la Segona República, passant pel papa Borja Alexandre VI, per Baltasar Gracián i el Barroc i pels jesuïtes exiliats d'Espanya i Amèrica en el segle XVIII.

El fil conductor de la seva tasca incansable d'historiador és la continuïtat, sense interrupcions, de la cultura en llengua catalana des del segle XIII fins avui, amb una visió de la profunda interrelació amb Europa.

Membre de l'Oficina del Comitè Internacional de Ciències Històriques de 1970 a 1980, ha es-

tat sempre un promotor de contactes personals entre historiadors de procedències geogràfiques i ideològiques molt diverses per arribar a noves síntesis amb esforç i honestat. L'única unió europea vàlida i viable per a Miquel Batllori és l'Europa dels pobles en lloc de l'Europa dels estats. Són les petites nacionalitats, les regions sovint frontereres, les destinades a actuar de ponts de comunicació intraeuropea i, en algunes circumstàncies, també extraeuropea.

Dins i fora de Catalunya l'obra de Miquel Batllori ha merescut el reconeixement científic i públic. Entre les altes distincions que se li han concedit hi ha el Premi Nacional d'Història d'Espanya de 1988 i el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes de 1990.

En les anteriors publicacions d'altres jornades científiques de l'Institut d'Estudis Catalans s'ha prescindit dels debats. Ja s'ha indicat l'interès que tingueren les dues hores de col·loqui de les jornades sobre l'obra de Miquel Batllori. No sense recança ens hem sotmès a la pauta de no reproduir els debats. Però ens ha decidit a seguir el costum l'avantatge que presenta no ajornar encara més la publicació d'un conjunt valuós de ponències que els nombrosos assistents a les jornades i els coneixedors de l'obra de Miquel Batllori desitjaven amb impaciència poder llegir quan abans millor.

La trajectòria vital de Miquel Batllori és traçada per l'historiador Josep Massot, vicepresident de la Societat Catalana de Llengua i Literatura de l'IEC i editor d'alguns dels principals llibres de Batllori a les Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Les claus de la trajectòria intel·lectual del nostre historiador són tractades pel gran coneixedor de la història de la literatura catalana Joaquim Molas, membre de l'Institut d'Estudis Catalans i catedràtic de la Universitat de Barcelona. Albert Hauf, membre de l'IEC i catedràtic de la Universitat de València, historiador de la cultura medieval, analitza en profunditat els estudis de Batllori referits a aquella època. L'obra relacionada amb els temps del Renaixement és analitzada per una especialista del tema i responsable de l'edició de l'*Obra completa* del nostre historiador, Eulàlia Duran, membre de l'IEC i de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i catedràtica de la Universitat de Barcelona. Els estudis sobre el segle XVIII són explicats i contextualitzats per Antoni Mestre, membre de la Institució Valenciana d'Estudis i Investigació i catedràtic de la Universitat de València. Alberto Blecu, de la Reial Acadèmia de Bones Lletres i catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona, estudia els treballs de Batllori relacionats amb Gracián i el Barroc, i, per últim, l'especialista en història contemporània Hilari Ragner, analitza la gènesi i la trajectòria dels estudis de Batllori sobre els temes dels segles XIX i XX. El president de l'Institut, Manuel Castellet, inaugurarà amb unes paraules de presentació les jornades i el president de la Secció Històrico-Arqueològica de l'IEC, Manuel Mundó, el clausurarà amb un breu discurs de recapitulació i d'agraïment a tots els participants.

L'admiració per l'obra de Miquel Batllori al llarg de la seva tasca apassionant i apassionada estigueren presents en aquestes jornades de debat i de revisió d'un conjunt ingent de treball que ha necessitat el concurs de set especialistes per ser tractada amb la profunditat que mereix. Per a mi ha sigut alhora un honor i un plaer la coordinació d'aquestes jornades.

Albert Balcells

Vicepresident de la Secció Històrico-Arqueològica de
l'Institut d'Estudis Catalans